

SLOVENSKI NAROD

Izbija vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 1.60.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ZA SLOŽNO DELO

Tudi sreske kandidature v dravski banovini dokazujejo, da narod noče več strankarskih preprirov, marveč složno delo

Ljubljana, 23. oktobra.

Včeraj so sreske kandidature za volitve narodnih poslancev v dravski banovini. V kolikor so bile doslej te kandidature objavljene, dokazujejo, da so se pri postavitvi upoštevali vsi sloji in stanovi, kakor tudi lokalni interesi. Med njimi so ugledni intelektualci, trgovci, obrtniki, kmetje in delavci, ki so že doslej uživali zaupanje naše javnosti. Ze to nam jamči, da bodo v bodoči Narodni skupščini interesi dravske banovine vsestransko dobro zastopani.

To nam je tudi potrebno. V današnjih težkih časih, ko ni skoro stanu, čegar pripadniki ne bi čutili pritiska gospodarske krize, je bolj kakor kdaj prej treba, da se čujejo glasovi vseh naših zakonitih predstavnikov in nudi tako osrednji vladi v Beogradu in polni meri prilika za spoznanje želja in potreb našega ljudstva.

Jasno je, da bo vpliv izvoljenih poslancev v Narodni skupščini tem večji, čim večje število volilcev bo stalo za njimi. Nobenega dvoma ni, da bodo pri reševanju gospodarskih in socialnih vprašanj, ki so v dravski banovini mnogo bolj zapletena kakor v drugih pokrajinah naše države, ker tvorita pri nas večino prebivalstva mali kmet in delavec, imeli zadovoljiv vpliv in uspeh le tedaj, če se bodo lahko sklicevali na dejstvo, da je za njimi večina prebivalstva dravske banovine in ne le peščica.

Zato greše nad interese našega ljudstva vsi oni skrivni elementi, ki ga hujskajo, naj se volitev ne udeležijo. Ti ljudje so imeli časa dovolj, da bi lahko priglasili svoje lastne kandidature, če imajo res namen delati za ljudski blagor in procvit države, in če tega niso storili, so samo dokazali, da takega dela nočejo ali pa so zanj povsem nesposobni. Prav zato pa tudi nimajo nobene pravice odvrnati ljudi od volitev. Če delajo to, so navadni hujskaci, ki jim koristi našega ljudstva niso mar in bi radi le v kalnem ribarilu za svoje sebične namene. Zavedni volilci bodo znali z njimi obračunati. Skrajni čas je, da ti temni elementi izginejo iz našega javnega življenja!

Hočemo, da se prične konstruktivno delo za dobro vseh in ne posameznikov. Davke plačujemo vsi, pod bremenom gospodarske krize trpimo vsi. Ali naj hočemo, da bo Narodna skupščina odločevala brez nas o naših težnjah in skrbih? Kdor to hoče, pljuje v lastno skledo!

Med sreskimi kandidati na listi min. predsednika Petra Živkovića v dravski banovini so tudi duhovniki, ki kandidirajo z dovoljenjem svojih cerkvenih oblastí. To je dokaz, da se hočejo v bodočem našem javnem življenju upoštevati razmere, kakršne so v resnici in zadovoljiti potrebe in želje vsakogar, v kolikor so v skladu z državno in narodno celotnostjo.

Bolj kakor kdaj prej prihaja pri teh kandidaturah do veljave pregovor: **Brat je mio, koje vere bio. Vsakomur svoje!** Zato je grda laž tajnih rovarjev, da je potrebna volilna abstinenca, ker je treba dokazati, da si Slovenci ne pustimo vzeti svoje katoliške vere. Vprašamo, ali se je pod vladno Petra Živkovića cerkvi kaj zlega pripetilo, ali bi bilo morda zanj boljše, če bi pošteti duhovniki ne kandidirali na njegovi listi? Le oni, ki hočejo delati z vero in cerkvijo politične kupčije, ki ju silijo v nasprotje s splošnimi narodnimi in državnimi interesi, spravljajo oboje v nevarnost.

Mislečemu človeku je popolnoma jasno, da jim v resnici ni niti za eno, niti za drugo in da zasledujejo povsem druge cilje, ki jih dikтира le njihova osebna sebičnost ali osebna užaljenost ali pa morda še kaj drugega.

Naš narod je že preveč pretrpel, da bi mogel in hotel še dalje trpeti zaradi samovoljnosti nekaternikov. Trpel je zaničevan in zapostavljen pod Avstrijo pred vojno, trpel in krvavel je med vojno po nepotrebnem za tuje koristi, trpel je po vojni in še trpi zaradi njene posledice gospodarske krize, da bi lahko še nadalje prenašal kako eksperimentiranje z lastnimi interesi.

Jugoslavija je naša narodna država, v njenem napredku in moči je naš vsakdanji kruh; čim močnejša bo, tem več ga bo. Zato je potrebno, da se zavržejo vsi pošteti ljudje k složnemu delu

za dobro vseh delovnih stanov, da jo dvignemo s skupnimi napori na tako trdno podlago, da bo imel v njej vsak pošten in delaven človek človeku dostojno življenje.

Vsi, ki to hočejo, se bodo udeležili volitev v Narodno skupščino z navdušenjem in šli s prezirom preko vseh, ki jih hočejo zavesti na stranpota. Velik čas in velika stiska zahtevata složno delo!

Ljubljana, 23. oktobra. r. Včeraj so bile pri pristojnih sreskih sodiščih vlozene in potrjene še naslednje sreske kandidature v dravski banovini:

Srez Ljubljana-okolica: Albin Koman, posestnik v Vižmarjih; namestnik Ivo Sancin, načelnik v poklju v Ljubljani; **radovljiški srez:** 1. Ivan Mohorič, generalni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani; namestnik Josip Ambrožič, trgovec in posestnik v Ljubnem;

2. Ivan Ažman, župan v Lescah; namestnik Franc Kralj, tovarniški delavec v Koroški Beli;

kamniški srez: 1. Valentin Rožič, upokojeni profesor in posestnik v Ljubljani; namestnik Alojzij Burica, posestnik in bivši župan v Dragomljah;

2. Anton Cerar, posestnik in gostilničar v Kamniku; namestnik Ignacij Tomc, trgovec v Moravčah;

litijski srez: Alojzij Turk, trgovec v Višnji gori; namestnik Rudolf Hribar, lesni trgovec v Izlakah;

metliški srez: Danijel Mlakar, posestnik in gostilničar v Metliki; namestnik Janez Smuk, župan in posestnik v Mlakah;

brežiški srez: 1. Ernest Krulj, župan v Sevnici; namestnik dr. Franjo Benedičič, rudniški zdravnik v Senovem;

2. Ivan Urek, župan in bivši narodni poslanec v Globokem; namestnik Franc Pintarič v Rigoncih;

laški srez: Alojzij Pavlič, profesor verouka v Celju; namestnik Alojzij Jagrič, strojevodja, Zidani most;

srez Gornji Grad: Matija Goričar, župan in posestnik v Mozirju; namestnik Anton Sem, posestnik v Ljubnem;

srez Šmarje pri Jelšah: 1. Vekoslav Spindler, novinar v Mariboru; namestnik Anton Malgaj, viničar v Zibiki;

2. Josip Drogenik, posestnik v Št. Jurju ob južni železnici; namestnik Jurij Lesjak, župan v Slivnici pri Celju.

Odhod Lavalu v Washington

Francija zahteva jamstva za svojo varnost — Angleški komentarji o razgovorih Hooverja in Lavalu

Washington, 23. oktobra. S posebnim vlakom je večer popoldne odpotoval ministrski predsednik Laval v spremstvu ameriškega zunanjega ministra Stimsona iz New Yorka v Washington, kamor je prispel pozno popoldne. Tudi v Washingtonu je bil svečano sprejet. Zvečer se je udeležil velikega banketa v Beli hiši, na katerem je bil povabljen tudi ves diplomatski zbor. Med vožnjo sta Stimson in Laval razpravljala o vseh vprašanjih in problemih, na katere se bodo nanašali razgovori med Lavalom in Hooverjem. Laval je tudi pri tej priliki izjavil, da **Francija ne more popustiti v vprašanju razorožitve, dokler ne dobi primernih jamstev za svojo varnost.** Novinarjem, ki so ga obkolili ob prihodu v Washington, je Laval priporočal, naj se ne spuščajo v kombinacije in ne poročajo o kakih sklepih, ki jih ni in ne bo. Ne gre za nikakva pogajanja, marveč samo za izmenjavo mnenj. Verjetno je sicer, da bo v marsikakem vprašanju prišlo med njim in Hooverjem do sporazuma, toda to še ni dogovor. Francija nima nobenih agresivnih namenov in je s svojimi razgovori v Londonu, Parizu in Berlinu že dovolj pokazala, da želi samo poglobiti mednarodno sodelovanje.

London, 23. oktobra. Washingtonski dopisnik »Timesa« poroča, da bo doživel Laval v Ameriki dokajšnje presenečenje, ker so ameriški krogi odločeni, načeti tudi najbolj kočljiva vprašanja mednarodne politike, med njimi tudi vprašanje poljskega koridorja. Ako Laval ni ničesar prinesel v Ameriko, od tam tudi ne bo nič odnesel.

London, 23. oktobra. AA. Anglija se kljub volitvam zanima za razgovore med francoskim ministrskim predsednikom Lavalom in ameriškim predsednikom Hooverjem ter priznava njihovo veliko važnost. Listi so zadovoljni z zagotovili iz Pariza in Washingtona, da se bosta državna razgovarjala o vseh važnih vprašanjih, vendar pa ne pričakujejo od teh štiridnevih razgovorov definitivnih odločitev. Menijo, da bosta državna razpravljala o reparacijah, o vojnih dolgovih, o izvedbi pariškega pakta in o francoskem stališču do vprašanja varnosti. Listi navajajo poset angleškega zunanjega ministra v Parizu, njegovo brzotavko ministrskemu predsedniku Lavalu pred odhodom v Ameriko in povratek angleškega poslanika v Washington kot dokaz velikega zanimanja Anglije za washingtonske razgovore.

Anglija je pripravljena sodelovati pri vseh korakih za stabilizacijo Evrope in pri omiljenju sedanjega depresije.

»Times« meni, da bi bila čimprejšnja in načelna odločitev v washingtonskih razgovorih velikega pomena za ostali svet, ki bi se tako lahko pripravil za bodoče mednarodne konference. Tako bi se tudi obnovilo zaupanje. Kapital bi pričel zopet normalno krožiti, kajti brez njega je gospodarsko življenje obsojeno na pogin.

Poset Grandija v Berlinu

Italijanski zunanji minister o cilju svojega potovanja v Nemčijo

Berlin, 23. oktobra. AA. Italijanski zunanji minister Grandi prispe v Berlin v nedeljo zjutraj. Na postaji ga bodo sprejeli Bülow in drugi nemški dostojanstveniki. Italijanski poslanik in vodilni člani italijanske kolonije. V nedeljo priredi na čast Grandiju Bülow zvečan obed, zvečer pa bo Grandi na večerji pri ministrskem predsedniku Brüningu. V ponedeljek popoldne bo sprejem na italijanskem poslanstvu. Ta dan bo predsednik Hindenburg sprejel italijanskega zunanjega ministra v avdienci. Brüning in Grandi se bosta razgovarjala o razorožitvenem vprašanju, o reparacijah in o italijansko-nemških carinah.

Rim, 23. oktobra. AA. V zvezi s potovanjem v Berlin je italijanski zunanji minister Grandi izjavil predstavniškom tiska, da bo za svojega bivanja v Berlinu razpravljal s predsednikom nemške vlade Brüningom o splošnih problemih sedanosti. Izrazil je upanje, da bo ta njegov obisk

doprinesel k miroljubnemu razvoju mednarodnega sodelovanja, kar je cilj sedanjih sestankov raznih evropskih državnikov. Nato je naglasil, da Italija s simpatijo gleda na obisk predsednika francoske vlade Lavalu v ameriški prestolnici. Lavalu ter njegovi misliji želi največjega uspeha, ker bo igral uspeh njegovega potovanja veliko vlogo pri bodočem splošnem sodelovanju, kar predstavlja podlago italijanske politike. Srečen bom, je končal Grandi, če bom ugotovil srečne rezultate tega obiska, ako kdaj dospem v Ameriko.

Francosko posojilo Avstriji

Dunaj, 23. oktobra. Na podlagi finančnih pogajanj, ki jih je vodil minister na razporeženju dr. Juch. se je Francoska banka izjavila pripravljeno, da da avstrijski Narodni banki potom banke za mednarodna plačila v Baslu kredit približno 60 milijonov šilingov in sicer v devizah.

Sklepi balkanske konference

Komentarji turškega tiska o nalogah balkanske zveze — Stališče Bolgarije in Jugoslavije

Carigrad, 23. oktobra. AA. Odbori druge balkanske konference so v glavnem končali svoje delo.

Odbor za izenačenje prava je predlagal, naj se ustanovi poseben odbor pravnikov, ki naj določijo glavna načela za zbližanje balkanskih držav. Člani naj bodo stalno v medsebojnem stiku.

Odbor za socialna vprašanja je sklenil predlagati, da se odpravijo potni listi pri potovanju iz ene v drugo balkansko državo. Ta sklep bodo sporočili takoj vsem balkanskim vladam.

Odbor za prometne priporočila čim ožje prometne zveze na kopnem morju in v zraku. Glede poštne balkanske zveze bo predlagal odbor konkretna določila.

Gospodarski odbor je razpravljal o skupni prodaji tobaka ter sprejel obširno resolucijo.

Danes je plenarna seja konference. Popoldne ob 5. bo svečan sprejem na carigradski univerzi.

Carigrad, 23. oktobra. AA. Turški tisk živahno komentira drugo balkansko konferenco. List »Milliet« pravi: Vsi balkanski narodi težijo po vojni k zbližanju in k skupnemu delu pri reševanju važnih vprašanj. Balkanska zveza ne more biti taka kakor nekdanje turško cesarstvo, temveč mora predstavljati nekaj popolnoma novega. List »Vakip« naglašja, da so šefi delegacij balkanskih držav enodušni v želji po ustvaritvi balkanske zveze, imajo pa razna stališča, kako naj se to doseže. Bolgarska delegacija na primer pravi, da je manjšinsko vprašanje največja zapreka za balkansko zvezo. Jugoslovenska delegacija je mišljenja, da bi se vsa vprašanja lahko rešila s politiko sloge glede na višje interese. Treba je ustvariti zavest medsebojne solidarnosti med balkanskimi narodi in vsa vprašanja bo lahko rešiti. Sedaj lahko že govorimo o skupnem idealu balkanskih narodov in bodoči balkanski zvezi. Vedno je bliže čas, ko bo dobil ta ideal življenje. List »Republika« pravi, da so po svetovni vojni začeli narodi iskati novo podlago za napredek in sodelovanje. Pri tem so začele vedno bolj odpadati razlike med zmagovalci in premaganimi. Balkanski narodi niso več ono, kar so bili pred vojno, ko se je reklo, da so sod smodnika, temveč bočajo rešiti vsa vprašanja sporazumno in odstraniti vse, kar jih razdvaja. List izraža nado, da bodo balkanski narodi sledili zgledu, ki sta ga dali Turčija in Grčija.

Revolucija na Cipru

Na pobudo grškega metropolita se je prebivalstvo Cipra uprlo proti angleški nadvladi ter zažgalo palačo guvernerja

London, 23. oktobra. Na otoku Cipru, ki spada v angleško interesno sfero, je izbruhnila revolucija proti angleški nadvladi. Revolucionarni pokret vodi grški pravoslavni metropolit v glavnem mestu Nikosiji, ki šteje 19.000 preb. Duhovščina pod vodstvom metropolita je že dolgo hujskala prebivalstvo proti Angležem in delala propagando za priključitev otoka h Grčiji. Ko je bila revolucija že dovolj pripravljena, je škof preteklo nedeljo sklical veliko zborovanje, ki se ga je udeležilo več tisoč ljudi. Na tem zborovanju je škof ostro nastopil proti angleški nadvladi, povdarjajoč, da Angleži samo izjemajo prebivalstvo in se koristijo z naravnim bogastvom otoka. Pozval je množico, naj priseže, da se bo do zadnje kaplje krvi borila za narodno osvobodjenje in zedinjenje z Grčijo. Množica je bila naravnost sfanatizirana. Po zborovanju se je razvila v ogromen sprevod, ki je krenil po mestnih ulicah in demonstriral proti Angležem. Slišati je bilo klice: »Proč s tujci! Dol s tirani! Hočemo priključitev z Grčijo!«

V cerkvah se je nato med zvonjenjem vseh zvonov izvršila slovesna zaprisega

naroda. To je bil znak za splošen upor proti angleškemu oblastem. Položaj na Cipru je postal skrajno resen in guverner sir Ronald Sorns je zaprosil londonsko vlado za pomoč. Vojaška letala so dovedla nekaj ojačenja iz Egipta, ob enem pa je krenilo proti Cipru več angleških vojnih ladij iz Aleksandrije in Malte.

Snoči so demonstranti napadli guvernerjevo palačo in jo zažgali. Guverner je moral pobegniti in je odpotoval v London, da poroča vladi o teh dogodkih. Angleške vojaške oblasti so dobile strog nalog, naj za vsako ceno zatro uporniški pokret. Pri snočnih demonstracijah je policija streljala na demonstrante in je bilo na obeh straneh več ranjenih.

Otok Ciper ima 9285 kvadratnih kilometrov površine ter okrog 330.000 prebivalcev. Glavni pridelki so slovito ciprsko vino, žito, izvrstno sadje, bombaž in svilu. Otok je že dolgo vrsto let pod angleško nadvlado in se slični upori skoro stalno ponavljajo. Prebivalstvo je večinoma grške narodnosti.

plavalas in oblečen v modro ponošeno obleko.

NESREČA.

Rudolf Valant, 9 letni zidarjev sin iz Nožice 10, občina Homec pri Kamniku, je včeraj padel z voza in se resno poškodoval na glavi. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. Njegovo stanje je resno.

Novo ameriško zlato za Francijo

Newyork, 23. oktobra. Izvoz zlata iz Amerike je te dni dosegel rekordno količino. Le na račun francoskih bank so odposlali iz NewYorka zlata v vrednosti 70 milijonov dolarjev. Ker pa je »Banque de France« sklenila s Federal Reserve Bank pogodbo, da ne bo več kupovala, je jasno, da so zlato kupile francoske privatne banke. Da zajamči dano besedo, je Francoska banka dala Ameriški banki na razpolago 200 milijonov dolarjev. Vsekakor je simptomatično, da francoski privatni finančniki niso mnogo upoštevali pogodbe med obema bankama niti francoskega jamstva in da so kljub temu še nadalje dvomili o solidnosti ameriškega gospodarstva. Baš nove pošiljave zlata iz Amerike so priča njihove skrbi in njihovih dvomov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2268.28 — 2275 12
Bruselj 782.64 — 785.—, Curih 1098.45 — 1101.75, London 216.82 — 224.32, Newyork 5592.33 — 5609.33, Pariz 220.62 do 221.28, Praga 165.86 — 166.36, Trst 289.90 — 295.90.

INOZEMSKA BORZA.
Curih, 23. oktobra. Beograd 9.05, Pariz 20.0850, London 20.05, Newyork 510.20, Bruselj 71.25, Milan 26.6260, Madrid 45.60, Amsterdam 206.68, Berlin 118.75, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.20, Budimpešta 30.0250, Bukarešta 3.04.

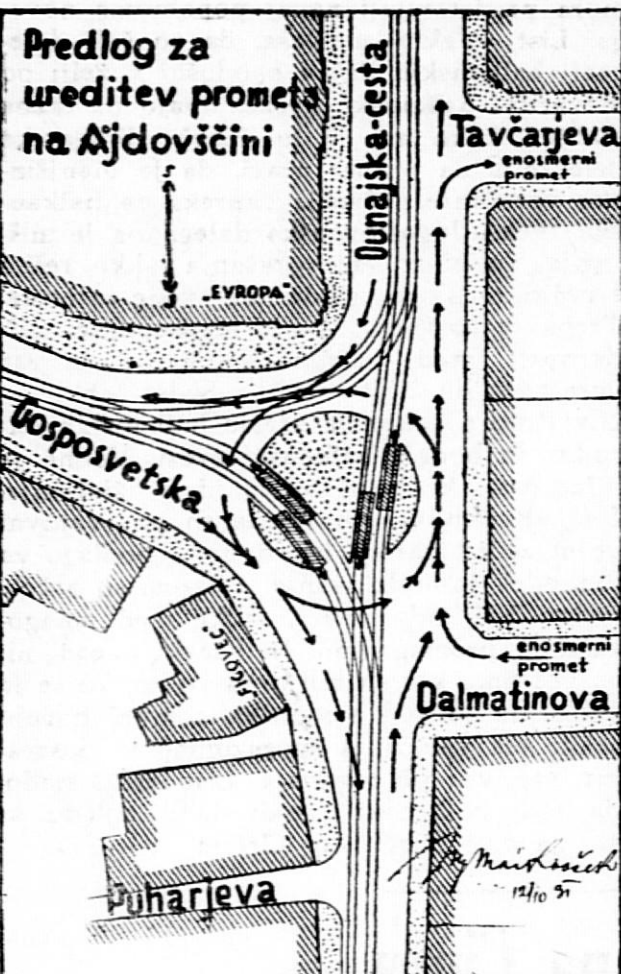
Ureditev prometa na Ajdovščini

Zanimivo predavanje predsednika Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, ing. Mačkovska

Ljubljana, 23. oktobra.

Snoči je o tem važnem vprašanju na šega mesta imel temeljito predavanje predsednik Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov sekcije Lj. g. inž. Janko Mačkovšek. Udeležili so se ga polnoštevilni člani društva, načelnik Maloželezniške družbe dr. Fetič z direktorjem inž. Ženkom in občinskimi svetovalci Urbasom, Čotarjem in Mihalčičem, zastopnik Avtokluba g. Šabec, direktor mestnega gradbenega urada g. inž. Prelovšek, lastnik stranskih kamniolov g. inž. Lenarčič, nadzornik Wester, več dam in drugih interesentov.

Ko je društveni podpredsednik g. inž. Pehani pozdravil navzoče in predavatelja je inž. Mačkovšek razložil najprej ime Ajdovščine, ki se tako imenuje po grobišču stare Emone ob sedanjih Dunajski cesti. Ko so pozneje našli Ljubljancem, to rimsko grobove, so jih imeli za ajdovske in dali razpotju to ime.

Na križišču cest pri Figovcu in Evropi gre sedaj promet brez posebnega reda križem krazem in so vozovi kakor pasantje vedno v nevarnosti pred nesrečo. Prometni stražnik stoji sedaj pri izhodu Dalmatinove ulice in ves promet gre z vseh strani po njegovi desni strani, izjema je pa le črta z Gospodarske ceste na Dunajsko cesto proti Sv. Krištofu. Črte prometa se sekajo tako, da je deset možnosti križanja pravih linij prometa, tri take možnosti so pa tudi pri izjemni liniji od Gospodarske ceste na Dunajsko cesto. Te nepravilnosti povečuje še tramvajski promet zlasti na Dunajski cesti in je zato ves promet na Ajdovščini tako nevaren in nevar. Se bolj pa postane promet kompličiran z izločanjem tramvajev, če je pred Figovcem prostor zastavljen z avtobusi.

Na pobudo Avtokluba je bil dne 8. t. m. ogled tega prostora, kjer je Avtoklub predlagal zlasti otoke za pasante in po tej prometnega stražnika. Okrog Evrope se namreč položijo tračnice, ki bodo vezale tramvajsko progo s kolodvorom in proti Šiški, a ta proga se ne bo uporabljala za redno vožnjo, temveč le za anstrahirane voz v remizo. Za tramvajsko postajališče bi se po tem načrtu morala na Dunajski cesti pri Evropi zgraditi dva otoka, pred trgovino Stupica pa tudi dva. Trotoar pred Evropo naj bi se razširil tako, da bi tudi še sedanja ura stala na njem in bi se tako pridobil prostor za podzemsko stransko, ki pa tudi lahko odpade, če zahteva varnost prometa. Ker bi bil premaknjen tudi prometni stražnik, bi nastala zopet več križišč prometnih linij, torej več možnosti karambolov zaradi treh nepravilnih smeri, namreč zaradi linije iz Dalmatinove ulice proti pošti, zaradi linije od kolodvorov na Gospodarsko cesto in zaradi smeri od kolodvorov na Dunajsko cesto v Dalmatinovo ulico. Po tem načrtu bi imele pravilne smeri šest možnosti za karambol, nepravilne smeri bi se pa križale s pravilnimi na osmih mestih, razen tega bi pa dobili še tudi dve križišči: nepravilnih smeri — in pred Dalmatinovo ulico bi imeli cel kup možnosti za karambole. Ti nevarni vozovi bi se sicer dali deloma odpraviti z enosmernim prometom tako, da bi smeli voziti le iz Dalmatinove ulice in samo v Tavcarjevo ulico, v nasprotnih smereh po teh ulicah bi bila pa vožnja prepovedana. Pri enosmerni vožnji v teh dveh ulicah bi imeli na Ajdovščini le tri križišča pravih smeri ter pet križišč pravih in nepravilnih smeri.

Če torej pregledamo dosežanje tri načrte, imamo pri sedanjem stanju 13 nevarnih vozov, pri načrtu Avtokluba pa 18, oziroma osem za karambol nevarnih križišč prometnih smeri, ki se pa še povečajo z možnostjo karambolov tramvajev v voz. Izločjal bi se načrt Avtokluba s preložitvijo tramvajskih tirov na sredo Dunajske ceste, da bi bil s trikotni promet v smeri proti severu od prometa proti jugu. S preložitvijo tramvajevske proge na sredo ceste bi bila tudi vsa fronta od Evrope do Zidarske odprta za promet, da bi lahko na tej strani pristajali vozovi, kar sedaj zaradi tramvajevske proge ni mogoče. Če pa te linije prometa razstegnemo, še zmanjšamo število možnosti karambolov. Pred Kmetno posojilnico bi se morali na obeh straneh tramvajev napraviti otok pa

bi imeli le en voz za karambole in sicer samo še pred Evropo, a napraviti bi morali tudi nova postajališča za tri smeri tramvajev. Zlasti bi bil tako olajšan promet pešcev, ker bi bil na cesti vozi promet le v eno smer. Za četrto smer tramvajev bi pa moralo biti postajališče pred Stupico. Promet bi tekkel po 5½ metra širokih pasovih cest le v eno smer, kar je popolnoma dovolj, saj je vendar tudi še leburgova ulica, kjer imamo tramvaj in promet v obe smeri, pamo 5½ metra široka. Z zoženjem ceste se namreč promet regulira, ker ozka cesta ovira prehitvanje in avtomobili ne morejo več bržati. Da se prepreči nesreče ob Dalmatinovi ulici, se pa lahko zoži grlo te ulice, da bi zaradi ožine ceste morali voziti avtomobili na Dunajski cesti bolj počasi. Pri tej rešitvi bi morali napraviti na Ajdovščini okrogel otok, ki bi ga rezala tramvajeva proga proti kolodvoru, in tramvajevska postajališča na dveh mestih.

Edina rešitev, da se promet uredi oim bolj varno, je pa velik okrogel otok, ki bi ga rezali obe progi tramvajev. Na otoku bi bilo dosti prostora tudi za podzemsko stransko in pa za pokrito tramvajevsko čakalnico. Ta končna rešitev, ki jo vidimo narisano na naši sliki, bi lahko ostala tudi po regulaciji Ajdovščine, ko bo tam, kjer sedaj stoji žiliceva in Figovčeva hiša, prazen prostor, za njim pa palača, ki bo imela pročelje paralelno s Kmetno posojilnico. Tako bi dobili krožni ali karuselni promet, ker bi ves promet tekkel v isti smeri okrog otoka kakor konji na va-

ljska. Ta rešitev dopušča tudi dvostranski promet v Tavcarjevi in Dalmatinovi ulici, ki pa tudi lahko odpade in se strva stran obeh ulic praktično porabi za parkiranje avtomobilov. Temo načrtu sicer ugovarjajo meščani, češ da se bo s karuselnim načinom podaljšala pot vozil, vendar se pa to podaljšanje ne bo skoraj nič poznalo in vsak pameten človek bo rad žrtvoval nekaj metrov, saj je podaljšek vendar v interesu varnosti in zdravja ljudi.

Po splošnem odobravanju se je pričela podrobna debata, ki so se je udeležili gg. Šabec, inž. Ženko, inž. Josip Dedek, direktor inž. Prelovšek, dr. Fetič in predavatelj. Gosp. Šabec je opozarjal, da je Avtoklub postavil svoj predlog za to v tej obliki, ker je predlog najcenejši in se lahko uredi brez preureditve tračnic ter tudi pred ureditvijo trga. Gotovo je načrt g. inž. Mačkovška najboljši, vendar se mu pa vidi, da je zaradi smeri iz Dalmatinove ulice na Dunajsko cesto za velike avtobuse najbrž premajhen, ker mora radius meriti 12 metrov. Po pojasnili g. inž. Mačkovška da je ta radij upoštevan pri vseh krajah načrta, je predavatelj še omenil, da je otok prenačen le za obstojanje tramvajev s enim priklonim vozom, ko se pa promet v Ljubljani razvije tako, da bo tramvaj vozil z dvem priklonima vozovoma, bo pa treba postajališča premestiti višje na Gospodarsko in Dunajsko cesto. Prav praktično rešitev je predložil tudi inž. Josip Dedek, vendar so se pa končno strokovnjaki sednili za načrt predavatelja in predsednik Maloželezniške družbe g. dr. Fetič je tudi izjavil, da je družba pripravljena žrtvovati vse za to ureditev, če bo mogoče izpeljati krožno linijo električne železnice.

Po zahvalu podpredsednika g. inž. Pehanija predavatelju so se udeleženci posloviili z željo, da bi načrt odobrili tudi naš glavni prometni strokovnjak Figovčev Matevž.

Za tujski promet v Kamniku

Občni zbor Tujsko-prometnega društva — Kaj pripravljajo Kamničani za prihodnje leto

Kamnik, 23. oktobra.

Predvčerajšnjim zvečer se je vršil občni zbor tukajšnjega Tujsko - prometnega društva. Vodil ga je župan g. Franc Kratnar, ki je v kratkih uvodnih besedah povedal, da naj zborovalci upoštevajo, da je prevzel predsedniške posele komaj teden dni pred občnim zborom ter je zato njegovo poročilo kratko. Pozdravil je vse navzoče ter ugotovil, da se društvo lepo razvija.

Sledilo je tajniško poročilo g. A. Skale. Poročilo je bilo obširno, vestno sestavljeno in zanimivo. Iz poročila posnemamo, da je obiskalo Kamnik letos 507 tujcev, kar znači, da se je število napram letu 1929 potrojilo. Številne so bile informacije, ki jih je društveni tajnik daljal pisмено in ustmeno. Blagajnik g. Možina je poročal, da znaša društvena imovina nekaj nad 3000 Din.

Po podelitvi absolutorija, ki je bil sprejet z izjemo enega glasu je spregovoril g. Pintar, ravnatelj Zveze za tujski promet v Ljubljani. Zagotovil je vsestransko podporo zveze ter predlagal lep program za prihodnje leto.

Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor, ki ga tvorijo večinoma stari odborniki, novi so pa gg. sreski načelnik Vovšek Franc, Prah in Zor.

Sledila je zahvala občnega zbora predsedniku g. dr. Ogrincu, ki je bil premeščen, prav tako se je občni zbor zahvalil podpisane kot večletnemu podpredsedniku društva za delovanje in procvit društva ter je sledila zatem še kooptacija podpisane v odbor.

Predsednik je zaključil občni zbor, naka je bila seja novega odbora z dnevnim redom: konstituiranje odbora in slučajnosti. Predsedstvo je prevzel novi sreski načelnik g. Franc Vovšek, podpredsedstvo župan g. Franc Kratnar, tajništvo g. Alfonz Skala, blagajniške posele pa bo vodil g. Možina Vinko. Občni zbor je potekel v splošnem zadovoljivo.

K delovanju društva bi pripomnil sledeče: Kamnik je po svoji legi, zraku in ugodnih prilikah vsekakor ustvarjen za letovišče. To drži! Ko se je ustanovilo naše društvo, ni imelo dosti pristašev, nekateri so raje sami oddajali stanovanja, drugi bi jih zopet radi, pa ni bilo — tujcev. Krivda je bila v tem, da ni bilo organizacije, ki bi se povsem nesebično brigala za čim večji dotok tujcev v naše malo letovišče. Že prvo leto društvenega delovanja so se pokazali mali a lepi uspehi. Uvedla se je smotrna reklama za naš kraj, nemalo so pripomogli tudi k lepemu uspehu članki, ki sta jih pogosto prinašala naša lista »Slovenski Narod« in »Jutro«.

Tujce smo v početku gledali kot neko čudo, od katerega smo pričakovali v prihodnjih letih — čuda! In nismo se varali, v letu 1930 se je število tujcev in nočnih skoraj potrojilo. Videli smo, da smo v vsem na pravi poti. Po vsaki sezoni smo se sestali, pregledali delovanje, ugotavljali o tem, kaj naj nudimo tujcem, da jim bo bivanje ugodnejše in udobnejše.

Delovanje odbora je bilo harmonično! Nu, mala nesoglasja, brez katerih ne more biti nobeno društvo, so se uglasila in delo se je vsestransko z novim članom nadaljevalo. Manjkalo nam je predvsem moderno letno kopališče. Pritiskali smo na vse in končno je mestna občina uvidela, da mora pričeti z gradbo kopališča. Z veseljem smo pričakovali otvoritve, ki je bila letos 12. julija. Kopališče je bilo sijajno posočano, za tujce nova privlačna točka.

V letu 1931 smo bili z našimi tujci prav zadovoljni, pa kaj hočemo — še vedno smo nezadovoljni — prihodnje leto jih

hočemo še več! Upam, da jih tudi bo. Letos se bo zgradila pod Zaperkami, par korakov od kolodvorov — moderna amuška skakalnica, na kateri se bo lahko skakalo do 42 m. Teren, ki so ga izbrali naši športniki, povsem odgovarja zahtevam, skakalnica ne bo izpostavljena soncu, tako da bo uporabna precej dolgo. Tujsko - prometno društvo se zaveda, da je skakalnica važna in je predlog podpisane osvojilo in prispevalo 2000 Din. S pomočjo drugih prispevkov bo skakalnica omogočena in se bodo letos že lahko priredila kombinirana tekmovanja, ker se bo za stalno markirala proga na 18 km.

Prihodnje leto so nam zasigurana plavalna tekmovanja Plavalnega podsaveza. Za naše mesto bo to važen dogodek, ki bo znatno uveljavil lepoto in udobnost našega kopališča. Številne privredive med sezono, tako koncertne in zabavne bodo družile tujce z domačini in jim zasiguralo prijetno bivanje med nami.

Novi predsednik g. sreski načelnik Vovšek bo imel prliko videti vsestransko podporo tako funkcionarjev kot meščanstva pri stremenju, da se tujski promet veča in v čem ter s tem ustvari i blagostanje meščanstva. G. načelnik nam pa daje tudi garancije, da se bo društvo moglo še lepše razvijati, kar bi bila iskrena želja vseh Kamničanov. Kos Rajko.

Pomoč pasivnim krajem

Škofja Loka, 23. oktobra.

Organizacija Rdečega križa v Škofji Loki, ki jo vodi vsa leta od ustanovitve lastnik fotografskega ateljeja g. Avgust Blaznik, je uvedla širokopotezno akcijo za pomoč gladujočim bratom in sestram. Informativnemu sestanku, ki je bil pretekli teden v mestni posvetovalnici ob udeležbi vseh krajevskih oblastvenih, društvenih in organizacijskih funkcionarjev, je sledil te dni topel poziv vsem občanom, cerkvam in šolam, naj s svojo soudeležbo čim bolj pomorejo k omiljenju velike ljudske bede. K skupni akciji je vabilen ves škofjeloski okraj, razen Poljskega doline, ki ima svoj odbor Rdečega križa. Vnema in ljubezen, ki jo kaže v visokem umevanju humanitarnih načel škofjeloski Rdeči križ za trpeče in gladne, bo gotovo našla povsod pravo razumevanje in bodo tako celote, kakor posamezniki storiili kar največ, da bo končni efekt pokreta lep in časten. Rdeči križ naproša, da se zneski po priloženih položnicah čimprej nakažejo, ker je pomoč nujna in neodložljiva. Škofjeloskane bodo posetile narodne dame na domovih. Priprani smo, da nabiralko ne bodo nikjer odšle praznih rok. Vsak, tudi mal dar je vrlo dobrodošel. Zbirala se bo gotovina in pa blago.

Rdeči križ si je uspeha svojih človečanskih smotrov tem bolj svest, ker so gotovo vsemu prebivalstvu ši živo v spominu poplave v letih 1925 in 1926 in zadovoljstvo, ko je RK energično pomagal, da je bila takrat vsaj najhujša beda poplavljenec škofjeloskega okraja olajšana. Zbrani prispevki se takoj odpošljejo v pastvne kraje.

Na koncertu. — Ah, to je krasna melodija! Rad bi si jo zapomnil. — Napravi si voz za robca, da je ne pozabiš.

Izpričevalo. — Marička je bila odpuščena, ker je prihajal vsak večer drugi kavalir k nji v kuhinjo. Hotela je pa imeti izpričevalo.

Pridite! Navdušeni boste, kajti ni lepše, ognjevitje in veselejše operete kot je to

Paul Abrahamova

Friedl Schuster
Michael Bohnen
Svetislav Petrovič
Ernst Verebes
Gretl Theimer

Viktorija in njen huzar

Izvrstni solisti!
Najboljši igralci!
Najrazkošnejša oprema! Balet in največji orkester pod vodstvom samega skladatelja!

Danes ob 4., 8. in 9. 1/2 zvečer. — Abomna 5.

Večerne predstave razprodane! Rezervirajte si takoj vstopnice!

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Fr. Levstik: Juntez

Nocoj vprizori dramsko članstvo v opernem gledališču Levstikovskega »Juntera«.

K tej vprizoritvi hočemo navesti par opomb, ki se nam zde potrebne za širše občinstvo. »Juntez« je tak, kakor ga poznamo iz Levstikovih zbranih spisov in iz Stritarjevih »Lešnikov«, fragment, to se pravi v našem primeru: sredi najbolj zavitega dramatičnega dogodka nedokončano, naravnost odsekano dejanje. Kakšen je bil prvotni originalni konec, ne vemo in nimamo v tem pogledu nobenih virov ali smernic. Stritarjeva anekdotična opomba nam namiguje samo na to, da dobi po vsej priliki Marjetko škric in ne kmet, kar se pri Levstiku je nekam čudno sliši. Nadalje, da je Junteza igral v Laščah Levstik sam in tako imenito, da se je v gostilni navzoči gorenjski kupec močno raztogotil in ozmerjal krčmarja.

»Juntez« pa je tak, kakršnega imamo glede jezika, odrske arhitektonike in predvsem močne dramatične dikcije vzor za slovensko kmečko komedijo. Pesnik O. Župančič se je bil tako navdušil zanj, da mu je hotel napisati nadaljevanje in konec. Dramskemu članstvu pa je bilo predvsem na tem, da poda ob priliki jubileja v okviru akademije nekako ozko recitacijo »Junteza« z največjo pozornostjo na Levstikov jezik in našo kmetiško rečenico. Zdelo se je nam vsem, da je to v našem slučaju najbolj primerno. »Juntez« bo pa gotovo za gledalca zanimiv že zato, ker bo videl, kako je znal Levstik že v tistih časih pisati za oder. »Juntez« nam odločno kaže, kam naj se usmeri odrska dikcija naše slovenske kmetiške komedije. Naj bi se pri njem učil in ga posnemal, kdor ga more!

Fr. L.

Žrtev težke nesreče

Ljubljana, 23. oktobra.

Poročali smo o grozni nesreči, ki se je pripetila 14. oktobra v Podkrajci, ob čina gora pri Hrastniku, kjer je težka bukev padla na 49letno Marijo Šantejrovo in jo težko poškodovala po vsem telesu. Usodnega dne je šla nesrečna žena z možem, ki je upokojen ruder in lastnik male hišice z vinogradom, v gozd sekati dreve. Šantej je bil namreč od sosedov kupil več bukev in z ženo sta izkoristila lep jesenski dan, da jih poseketa. Nesreča pa nikoli ne počiva. Ko je France bukev pod žagal, je začela padati, nesreča je pa hotela, da je žena Marija, ki se je hotela izogniti padajoči buki, izpodrsala in drevo jo je pokopalo pod seboj. Žena je abop no zakričala na pomoč in se osnesvstila. Bukev je bila tako težka, da je mož sam ni mogel odvaliti z žene in je moral v vas po pomoč. Iz vinograda je prihitela na pomoč sedem možikov, ki so z največjo težavo bukev prevrili. Šantejeva je bila težko poškodovana. Bukev ji je odtrgala meso na obeh nogah prav do kosti, zado bila je pa tudi hude notranje poškodbe. Iz gozda so jo prenesli proti večeru v Hrastnik, kjer ji je nudil dr. Neubacher prvo pomoč ter jo zaslinil operiral; še stega dne so jo prepeljali v ljubljansko bolnico.

V bolnici so ponesrečenko dvakrat operirali in zdravili, ki so se na vse načine trudili rešiti ji življenje. Ves njihov trud in skrbna nega je bila pa zaman, nesrečna Šantejeva je danes ponoči po tednu dni trpljenja umrla.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri

Čarobna nepozabna Ziegfeldova opereta:

Rio

Rita

v nemškem jeziku!

JOHN BOLES, BEBE DANIELS

Divna muzika, krasno petje razkošen balet!

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 23. oktobra, katoličan: Klotilda, Severin, Ivan Kap., Zivka; pravoslavl: 10. oktobra, Evlampije.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Viktorija in njen huzar. Kino Ideal: Rio Rita. Kino Dvor: Tempo.

ZKD: Zvočni film »Atlantika« ob 14. v kinu Maticel.

Levstikova proslava v opernem gledališču ob 20.

Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava. Klub koralskih Slovencev. Predavanje ob 20. Veranda hotela Union.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Leustek. Resljeva cesta 1. Bohinec, Rimska cesta 34, in dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Narodno gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 23. oktobra: Zaprtlo. Sobota, 24. oktobra: Dogodek v mestu Gogol. Red D.

Nedelja, 25. oktobra: Vest. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 26. oktobra: Takšna je prava. Red B.

Torek, 27. oktobra: Zaprtlo.

Izvrtna slovenska drama »Dogodek v mestu Gogol« se ponovi v soboto 24. t. m. za red D. Ta večer igra vloga Afre gospa Bučarijeva, izvrstna in agilna članica Sentjakobskega odra, kjer je žela veliko uspehov in ima velik krog prijateljev in čestitcev. Ostala zasedba kakor pri premijeri. Režija prof. Sestova.

Ljudska dramska predstava bo v nedeljo, dne 25. t. m. Vprizorila se bo globoko občutna pretresljiva francoska drama »Veste« v režiji g. Cirila Debeveca in v premijerski zasedbi. Za predstavo veljajo znižane dramske cene.

OPERA.

Začetek ob 20.

Petek, 23. oktobra: Levstikova proslava. Izredno znižane cene.

Sobota, 24. oktobra: Viktorija in njen huzar, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 25. oktobra ob 15.: Oj ta premen-tana ljubezen, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 26. oktobra: Zaprtlo.

»Viktorija in njen huzar«, brez dvoma ena najboljših operet zadnjih dveh let, je doživela na našem odru velik uspeh. Delo je izvrstno nastudirano in vprizorjeno ter zasledeno z našimi najboljšimi člani. Glavne vloge so v rokah gg. Poličeve in Ribičeve ter gg. Gostiča, Janka in Zupana. Repriža bo v soboto, dne 24. t. m. po znižanih, ljudskih opernih cenah. Posetnike opozarjamo, da so letošnje ljudske cene povečini nižje od ljudskih cen, ki so bile do sedaj običajne.

Popoldanska operetna nedeljska predstava. V nedeljo popoldne, dne 25. t. m. se vprizori v operi Simončič-Sivčeva izvrstna opereta »Oj ta premen-tana ljubezen«, ki je koncem lanske sezone dosegla na našem odru lep uspeh. Ker je to prva popoldanska vprizoritev te v resnici prav dobre operete, se prav posebno opozarjamo občinstvo na njo. Cene so ljudske, znižane.

Dobro naložen denar.

— Kaj ste storili z denarjem, ki ste ga dobili, ker so vas povzili z avtomobilom? Avtomobil sem si kupil.

Srajce v zakonu.

— Nikar ne sitnari, ko sem te vzela si imel samo dve srajci, zdaj jih imaš pa dva tuceta.

— Že res, toda vse so brez gumbov.

Iz uredniškega koša.

— K sreči je naložil umorjeni vso svojo gotovino in dragulje čez dan v banki tako, da je obvarovan velike gmotne izgube.

Odkritosrčnost.

Gospod kolesarju, ki se te zatekel vanj: — Kaj ne znate zvoniti?

— Zvoniti znam, gospod, toda voziti ne znam.

Dnevne vesti

— Proti zaposlitvi tujcev. Subotičko trgovsko-obrtniško društvo je prejelo od nosilskih trgovskih zbornic obvestilo, da gospodarski krogi, posebno na trgovci, opazuje, da zaposlujejo mnoga podjetja v Vojvodini kot trgovske potnike tujih državljani, ki niti našega jezika ne znajo. To ima neprijetne posledice in škoduje samim podjetjem, poleg tega se pa večja brezposelnost med našimi trgovskimi potniki, ki so za to posel strokovno dovolj usposobljeni. Zato prosijo trgovska zbornica vse gospodarske kroge v Vojvodini, naj zaposlujejo kot trgovske potnike in agente samo naše državljane. — Tak poziv bi bil umesten tudi pri nas in sicer ne samo za trgovske potnike, temveč tudi za mnoge druge poklice, kajti tujcev, ki bi jih prav lahko nadomestili z domačimi močmi, je pri nas še vedno mnogo preveč.

— Delomirneži in izkoriščevalci občinskih podop. Kr. banska uprava dravske banovine proglasa za delomirneže in izkoriščevalce občinskih podop. Gašperja Gošića iz Dolnjega Logata, A. tona Rehbergerja iz Dolnjega Logata, Augusta Mrzela iz Guštanja, Ivana Schnabla iz Zavrčja, Vižinge, Franca Žagarja iz Iške vasi, Ivana Novaka iz Cvena, Ivana Payerja iz Škofje Loke, Antona Volčjaka iz Maribora, Jožeta Verbiča iz Maribora, Alojza Sajovca iz Kranjske gore, Rozalijo Rep iz Hlapencev, Jurija Lavriča iz Škofljane, Mihaela Rozmana iz Tržiča, Jožeta Auđroja iz Studenca, Ivana Ganglerja iz Konjice ter Jožeta Glada, Andreja Glada, Maksa Glada in Anjo Glad iz Kočevja.

— Št. Vid nad Ljubljano. Prosvetni odsek tukajšnjega Sokola je pričel zopet s svojim delovanjem. V novi dvorani gostilne »Kratky« v Št. Vidu si je postavil nov gledališki oder. V nedeljo, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer bo že otvoritvena predstava z ljudsko igro »Deseti brate«. Zanimanje za to predstavo je zelo veliko in upati je, da bo tudi dvorana polna. — Prosvetni odsek ima letos na svojem programu še sledeče igre: Kain, Prisega o polnoči, Oč. Razvaline življenja in seveda bo tudi pobaral našo Kompanovo Manico za novo ljudsko igro, katero sedaj piše, a še ne izda naslova. — V proslavo ujedinenja priredil Sokol telovadno akademijo s pestrimi točkami.

— Valvortjeva kočja pod Stolom je vso zimo odprta in oskrbovana. — SPD Kranj.

— Tudi Novi Sad dobi nebotičnik. Prvi nebotičnik v Novem Sadu namerava zgraditi Nikola Panorđić. Razpisan je bil že natečaj za osnutke in prvo nagrado v znesku 20.000 Din je dobil arhitekt Savelov iz Pariza. Tudi drugo in tretjo nagrado so dobili tuji arhitekti.

— Velika bolnica na Sušaku. Na Sušaku položila v nedeljo temeljni kamen nove velike banovinske bolnice, ki bo imela okrog 200 postelj. Poslopje bo trinadstropno in gradbeni stroški bodo znašali nad 12 milijonov Din.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe glede dobave dna za parni kotel in 50 komadov jamskih strgačev. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe glede dobave 400 kub. metrov mehkega lesa.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno vreme. Včeraj je že kazalo, da ostane vreme lepo, čež noč se je pa nenkrat pooblašilo in davi je začelo deževati. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in Skoplju 2,6, v Ljubljani 11,6, v Beogradu 11,4, v Mariboru 9,4, v Sarajevu 7,3. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,7, temperatura je znašala 4,2°.

— Kakšen bo november. Po prof. Herschlu naj bi 3. in 17. november zapadel sneg, ostale dni bomo pa imeli večinoma veter in mraz. Treba bo torej zamenjati za vse svete površnike z zimsko suknjo, peči pa zakuriti ali pa posadati — v kuhinji.

— Angleški novinar in mlada muslimanka. V Sarajevu je bil letos na počitnicah dopisnik »Evening Standarda« Artur Derrance Akherton, ki se je zaljubil v lepo 19 letno muslimanko Almaso R. Dolgo sta si dopisovala, zdaj je pa poslal londonski novinar sarajevski policiji prošnjo, naj dovolji njegovi izvoljenki odpotovati v Sofijo, kjer se hočeta poročiti.

— Samomor zaradi nesrečne ljubezni. 22 letna hčerka ekonoma Masingerja v Bajmoku pri Subotici se je zaradi nesrečne ljubezni zastrupila. Domači so odšli v sredo v vinograd in ko so se vrnili, so bila večna vrata zaklenjena. Morali so jih vlomiti in na podstrešju so našli obešeno Marijo. Zapustila je poslovnico pismo, v katerem prosi roditelje, naj ji oprostijo, da si je končala življenje, kar je storila zaradi nesrečne ljubezni.

— Vlakov zavozil v kmečki voz. Pri vasi Ploščinac na vicihinski progi Koprivnica—Kloštar je zavozil v sredo vlak v voz kmetice Ignjatice Imbriovčane, ki se je peljal s svojim sinom Milom in hlapcem iz vinograde. Kmet je videl prihajajoči vlak, ker na ni na cesti zavornice, je hotel v zadnjem hipu čez progo, pa je vlak zavozil v njegov voz in ga prevrnil. Kmetu je polčila lobanja in je že med prevozom v bolnico umrl, njegov sin in hlapec sta bila težko poškodovana.

— Strašna smrt pod vlakom. Na progi Višegrad—Priboj je skočila v sredo pod vlak 25 letna Radolka Kuzmanović iz Stankovca. Zadnje čase je bila bolehalna in mož jo je hotel odpeljati k zdravniku. Ko je kupoval na kolodvoru vozne listke, je stopila žena k rampi, kjer bi moral priti vlak iz Višegrada. Kretničar jo je zapodil od proge, pa se je skrla v bližini med vagoni. Ko je privozil vlak, se je vrgla preden na tračnice. Strojevodja jo je opazil in zavril lokomotivo, tako bilo je že pre-

pozno. Vlak je nesrečno ženo pregazil, na eni strani je ostala glava, na drugi pa trup. — Če se star panj vname. V Subotici se je vršila v sredo obravnava proti vdovi Božaković, ki je polila lani z vrela sodo obraz svojemu ljubčku 70 letnemu starcu Somodji. Starci je zapustil svojo zakonsko ženo in pripeljal domov mlado vdovo. Toda kmalu je vdova opazila, da ima starci zopet rad svojo ženo in zahtevala je, naj prepriše del posestva na njo. Začeli so se prepri in nekega dne je bojevitva vdova polila starcu obraz z vrela sodo tako, da je na eno oko oslepel. Obsojena je bila na leto dni ječe.

• Oblike in klobuke kemično čist. barva niha in lika tovarna Jos Reich

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefov« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolezni ženske potrjujejo, da se poslužuje zelo zelo milo odvajajoče »Franz Josefov« vode, zlasti pri otročnicah, z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri:
Velezenzacija!

TEMPO
William Haines, Anita Page
Cene Din 4 in 6 pri vseh predstavah!

Iz Ljubljane

— Novi avstrijski generalni konzul v Ljubljani. V sredo je prišel v Ljubljano novi avstrijski generalni konzul g. Feliks Orsini-Rosenberg ter prevzel vodstvo avstrijskega konzulata iz rok doedanjega generalnega konzula g. dr. Pleinera. Po zdravilnem novega gospoda generalnega konzula, želeč mu, da bi se počutil med nami prav tako domačega, kakor njegov prednik in da bi deloval enako uspešno v splošno zadovoljstvo in korist obeh držav.

— Regulacija Malega grabna je pobila, dokler je bila zaprta Gradaščica zaradi betoniranja obrežnih zidov. Zdaj so pa ustavili regulacijo dela Gradaščice in regulirajo zopet Mali graben. Od novega mostu na koncu Opearske ceste so zbehtorali vzdolž struge okrog 50 metrov obrežnega zidovja, ki sega v vodo, bregova nad njim so pa obzidali s kamnom. Naprej proti Ljubljani ne bo betonskega obrežnega zidovja, nego pletene stene, bregovi bodo pa samo zrasli. Struga je že uravnana v dolžini okrog 500 metrov.

— Pozor pred tatovi zimskih sukenj! Z nastopajočo zimo se je pričela tudi sezona tatov zimskih sukenj. Ker Ljubljani čani radi pozabljajo na to, pa jih je treba vedno in vedno opozarjati na prevratnost. Zapičajte podnevi in ponoči predsebi in stanovanju, zlasti kdor nima dobrega psa-varuha. Pazite, pa posebno na površino ob leko, tudi v garderobah, gostilnah in kavarnah. Po toči zvoniti ne pomagajo nič, suknje so pa drage.

— Pametna divjačina. Obiskovalci pokopališča pri Sv. Križu zaleteli pogosto ob potih in med grobovi na divje zajace ali pa na male družine poljskih jerebic, ki se izprehajajo po potih in iščejo zavetja, kajti žival dobro ve, da je tu varna pred lovčev puško in njegovim bratom, pa se ji ma umakne z Ljubljanskega poja.

— Če se bliža zima in zmanjka hrane. Naši stalni pevci, kosi, senice, ščinkavci in nekaj drugih ptic so že pribežale iz gozdov k mestu, na vrtove in v parke blizu hiš, kjer najdejo kolikor toliko potrebne hrane. Če pade novembra sneg bo treba postaviti za prehrano ptic ob potih krmilne hišice in jih polniti s zrnom.

— Na Vrazovem trgu so ta teden ob zidu župnijskega sveta proti šentpeterski vojašnici pričeli urejati hodnik in ga posuli s peskom, da je mogoče ljudem ondi vsaj hoditi. Ostali del tega trga pa čaka seveda še svojega regulacijskega načrta.

— Regulacija ceste. Vozni na zgoranjem delu ceste ob Taboru so odstranili in svet nekoliko znižali. S tem bo ostal ovinek z Vidovdanske ceste izginil in cesta ob tem voglu bolj zložno speljana. Hodnik bo obdan z robniki.

— Malo preveč blata je na Pogačarjevem trgu med tržnima lopama in med semeniščem in mesarskimi stojnicami. L. nekaj kapljic dežja je porosilo, pa morajo ljudje gaziti blato do gleženj, kaj bo šele če bo deževal več dni. Malo peska bi tu ne škodovalo.

— Berači in beračenje. V Ljubljano se zadnji čas steka in zateka vse, kar spada v rubriko beračenja, tako da človek in zvonec pri predsobnih vratih, osobito v predmestjih, od ranega jutra pa do poznega večera nima miru, za razne berače in prosilke pa bi moral leteti največje železno blagajno kakšne milijonarske banke, da bi tem ljudem ustregel.

— Agrarno-reformni zakupniki se opozarjajo, da je po zakonu o likvidaciji agrarne reforme dovoljeno skleniti sporazum o vprašanju odkodnine, tako glede višine, kakor glede načina izplačila, tudi predno začno poslovati likvidacijske komisije. Takšen medsebojni sporazum zakupnikov in lastnikov veleposestev je priporočati tem bolj, ker se s tem pospeši omenstavi in poceni izvedba agrarne reforme. Tozadeven razglas je nabit na mestni občinski deski.

— Interesentom za jabolka in hruške. Vsem, ki žele dobiti potrebna sadja za zimo, da se bo prodajalo na velesejmu vse tri dni, t. j. 25., 26. in 27. oktobra dopoldne in popoldne ob 6. uri. Dana je vsakemu prilika, da si ogleda poučno razstavo in da pride do prvovrstnega namiznega sadja, ki se bo oddajalo v zabožkih po

20 kg skupne teže. Vse razstavljeno sadje je skrbno odbrano in sortirano in tako vloženo, da se bo lahko brez prekladanja naprej poslalo, na kar opozarjamo zlasti večje trgovce in kupce.

— S. O. Preporod! Jutri bo v Trgovskem domu redna Preporodova plesna vaja. Vodi g. mojster Jenko. Začetek ob pol 8. Točnost, zlasti novinci! Vljudo vabljeni.

— Danes in jutri »Atlantik« film v Matici. ZKD predvaja danes in jutri v Elitnem kinu Matici eno največjih in najgenialnejših E. A. Dupontovih vledel — film »Atlantik«, ki nam z grozno realistično predodeno eno največjih pomorskih katastrof — potom perkoceanskega veleparnika »Titanica«. V filmu nastopajo veličine nemškega filma, v glavnih vlogah tako Fritz Kortner, Franc Lederer in drugi. Predstava danes in jutri ob 2. dop. Cene nizke. Vsakdo naj si to krasno delo ogleda.

— Plesna šola SK Svobode v Ljubljani se ne vrši danes, marveč jutri v soboto dne 24. t. m. ob 20. uri zvečer v veliki dvorani Delavske zbornice. Kdor ni prejel vabila, ga dobi pri blagajni. Plesne vaje so redno vsako soboto. 558/n

— Plesni večer — perfekcija je vsako soboto ob pol 9. zvečer v Kazini pod strokovnim vodstvom mojstra Jenka. Sonny - boy Jazz. Članarina 15 Din. Študenti - ne 10 Din. 557n

Besedo imajo naši čitatelji

Krožna proga

V torek smo čitali v »Slov. Narod«, da dobimo v Ljubljani polno novih tramvajskih prog. Zdi se nam, da je Maloželezniška družba šele sedaj, ko je stekel tramvaj na Vič in v Šiško, spoznala, da se frekvenca na električni železnici z razširjenjem proge množi skoraj v geometrični progresiji. Čim več je namreč prog, tem bolj je električna železnica porabna in zato se z njo vozi mnogo več ljudi, kakor če teče proga le v eno smer.

V načrtu je tudi nova proga med glavnim kolodvorom in Hrvaškim trgom, ki bi se z njo zmanjšala razdalja med glavnim kolodvorom in Št. Petrom ter Zaloško cesto. Projektanti so že to progo imenovali krožno, vendar pa neupravičeno, ker ne gre okrog mesta. Zato je treba zvezati z glavnim kolodvorom tudi dolenski progo, kar se prav lahko zgodi. Z Ambroževga trga je namreč projektirana nova proga do klavnice, ki jo Poljanam, zlasti pa Hradeckega vasi, prav od srca privoščimo. Hradeckega vas je res zapuščen in zato so bili prebivalci tega kraja onstran Gruberjevega kanala tako veseli, ko so zvedeli, da je v proračunu mestne občine tudi brv čez Gruberjev kanal, ki bi zvezala Hradeckega vas s Streliško ulico in središčem mesta. Po tedanjih obljubah bi danes morali že hoditi po tej brvi, ali zadeva se je nekako obrnila in nepotrebnosti zveze središča mesta z Golovcem še ni.

Če hočemo imeti pravo krožno progo, moramo električno železnico speljati tudi za gradom. Zvezite samo Karlovsko cesto po Streliški ulici in Domobranski cesti s Poljansko cesto, kjer bo tekla nameravana nova proga, in dobili bomo najkrajšo zvezo med glavnim in dolenskim kolodvorom. Od vojašnice kralja Petra na Poljanah pa do dolenskega mostu je proga prav kratka in bi se gotovo izplačala. Mnogo bi pa s to progo pridobili tudi prebivalci ob Karlovski cesti, na Prulah in v Trnovem, posebno pa Dolenska cesta, ki bi bila tako po najkrajši poti zvezana s severnim delom mesta.

Proga med dolenskim mostom in Poljansko cesto je tako samo ob sebi umevna in naravna, da se nam zdi, kakor bi bila le po naključju izostala iz poročila v »Slov. Narod«, in zato mislimo, da bo to progo Maloželezniška družba gotovo med prvimi izpeljala tudi v lastnem interesu.

Ljubljancin.

K reviziji najemnin

V glasilu hišnih posestnikov »Moj dom« je izšel poziv, naj hišni posestniki pravilno pojmujejo socialne potrebe sedanje dobe in uvažujejo pri oddaji stanovanj splošno gospodarske in draginske razmere. Jasno je, da so najemnine po vsej banovini previsoke. To sem sam skušal nekaj let. Plačeval sem v stari hiši za trisobno stanovanje mesečno 2000 Din. (Četrta soba je bila nerabna — temna z oknom na dvorišče pod Gradom). Stanovanje je bilo brez komforta. Stranišče, daleč tja po mostovžu, so uporabljale 3 stranke. Tudi dovod je bil oddaljen od stanovanja. Plin sem si dal napraviti sam. O kopalnici niti govora. Jedilna shramba nerabna. Brez dvoma je bila ta najemnina tudi za Ljubljano mnogo previsoka.

Drugi primer. Pred dnevi mi je tožil državni uradnik, da plačuje v starejši hiši za dvosobno stanovanje s kabineto 1280 Din mesečno. Seveda nima ne plina, ne kopalnice. Tudi ta najemnina je previsoka. Ako bi bila ta dva primera v novi stanovanjski hiši, bi človek še molčal. Istotako ne bi nihče oporekal, ako bi bili ti dve stanovanji v vili z lepo lego in vsem komfortom. Raz. ta vidik se bo morala vršiti revizija stanovanjskih najemnin. Imeti moramo tarife najemnin v starih hišah, v novih stanovanjskih hišah in najemnine v vilah.

Radi previsokih najemnin je mnogo najemnikov zidalo nove hiše. So to v pretežni večini razni državni uradniki. Le pogledmo vile na Mirju, na Vrtači, pod Rožnikom, okoli Bežigrada, v Šiški itd. Vključno do kazujejo, da so zadolženi s polovično ali

DOBER SVET JE ZLATA VREDEN

V Zagrebu v kinu Croatia so pred nedavnim predvajali film »Visočanstvo zapoveduje«. V tem filmu je rekel dvorni minister (Reinhold Schünzel) ob vzajemnem pogovoru svojemu dvornemu detektivu, ki mu je zaradi velikega prehlajenja neprestano kihal v obraz: »Pa vzemite vendar že »Aspirin-tablete«.

Pazljivi slušatelj je iz tega izbranega načina izražanja za gotovo opazil začudenje dvornega ministra, zakaj dvorni detektiv gosp. Pipac (Paul Hörbiger) ni prejšnjega večera vzel dveh Aspirin-tablet v skodelici toplega čaja, ker bi ga v tem slučaju s svojim neprestanim kihanjem ne nadlegoval.

Iz te črtice se vidi, da so sodobnemu človeku že pri prvem prehlajenju postale Aspirin - tablete nenadomestljivo obrambno sredstvo.

SADNI SEJEM

25. — 27. X. 1931

NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU

Ugoden nakup zdravega zimskega sadja.

celo dvetretjinsko vrednostjo. To so huda bremena, toda priznati se jim mora, da so mnogo pripomogli za odstranitev stanovanjske bede. Radi gospodarske krize so se znizali prejemki in obeta se nam novo znizanje. Znizala se je tudi obrestna mera. Samo na znizanje obrestne mere na dolgeve zaman čakamo. Pri mnogih hišnih posestnikih preti boben. Ako se bodo znizali prejemki drž. uslužbencu-posestniku, in znizala tudi najemnina, za dolgeve bo pa moral plačevati isto obr. mero (po 8, 10 ali celo 12%). bo zapela vse povsod žalostna pesem bobna. Ker so hišni posestniki tudi državljani, ki rabijo zaščito, bodo merodajni faktorji tudi tem priskočili na pomoč.

O dijaških stanovanjih

(Dopis iz dežele.)

V energični boj proti draginji so v veliko pomirjenje gmočno šibkih slojev poslele tudi oblasti. Ta boj se je raztegnil na vse važne življenjske potrebnosti; skoraj neopazeno pa je ostalo izkoriščanje na onem področju, ki zadene vse podeželske stanovne najbolj v živo: to so cene dijaških stanovanj. Neprestane redukcije vseposod, radi velike ponudbe delovnih moči vedno večje zahteve glede pridobitve v vseh stanovih. Skrb: kam z otroci, vedno bolj tež. Kdor količajk more, da svojega otroka v mesto v šolo, da mu olajša kasnejši boj za obstanek. Kljub večjim izdatkom, ki jih povzroča šolanje samo po sebi, pa od pocenitve živl nimajo veliko, ker so otroci, glavni konzument, skoro vse leto odsotni. Pretiranih dijaških oskrbnin ne zmoro, preostaja samo en izhod: otroci se morajo dnevno voziti v mesto v šolo in nazaj.

Oglejmo si pobleže življenje takega dijaka. Ako se poljši zjutraj s takozvanim dijaškim vlakom z ene oddaljenejših postaj proti mestu, ki ima srednjo šolo, opazi povsod na postajah gruč dijakov, ki se bledih, neprespanih obrazov gneto po kotih čakalnice (oddaljenejši so morali vstati pred 5. uro zjutraj). Nekateri pokušajo ponavljati šolske predmete, ali prihod in odhod potnikov jih moti, raztreseni kmalu zopet zapro knjige in nerovno prestopajo sem in tja. Ko se sedé v vlaku, se še ne morejo prav razživeti. Tu zopet pokušajo ponavljati, ali vedno menjajoči se vtisi jih motijo. Predno mine postaja, izlečejo kruh in sadje, namenjeno za predjužnik; z jedjo skušajo nadomestiti manjkajoči spanec. Na vsaki postaji vetopajo nove gruč, čim bliže mestu, tem živahnejši so; mogli so spati malo dalje.

Povsem drugačna je slika, ako se vračaš z dijaškim vlakom. Rešeni za ta dan šolskih skrbi, prepuščeni delj časa sami sebi, so razigrani in kričavi, nekateri celo surovi in nedostojni. Oblastno se prerivajo po klopih; ako v prenapolnjenem vlaku zaide potnik med nje, se jim raje umakne. ako sploh dobi prostora. Doma bi morali ponoviti šolske predmete in iti preje spat. Toda pod najrazličnejšimi vtisi dneva se uče le površno, radi nemira v večinoma tesnih stanovanjih ne gredo preje spat kot ostali domači. Druga dne se odpeljejo še bolj neprespani in nezadostno pripravljeni za pouk v šolo. Ako pristajeemo vsemu temu še nerodno in pogosto prestano prehrano, neugoden vpliv vremenskih neprilik na njihovo zdravje in hitrejšo obrabo obleke, vidimo, da tako študiranje le malo hasne; posledice tega nerednega življenja se pokažejo, ako ne takoj, v bližnji bodočnosti v slabokrvnosti, nervozni razdraženosti, hlastavosti in nestanovitni in neredko tudi v manjši moralni odpornosti. Društvo Atena v Ljubljani se z hvalevredno vnamo trudi, da vsaj nekoliko odpomore temu zlu s tem, da nudi večjemu številu vozečih se dijakov opokne kosilo in zatočišče do odhoda vlaka. Za nad 100 teh otrok je velikodušno prevzela skrb Nj. Vel. kraljica Marija. Jasno pa je, da vsi vozeči se dijaki ne morejo biti deležni teh dobrot, ker jih je preveč; pomagano pa tudi ni ostalim nadlogam tega načina študiranja.

Ta način obiskovanja šol je nezdrav povoj, ki so ga prinesle razdrapanje povojne gospodarske razmere in pomanjkanje stanovanj radi veliko večjega dotoka podeželskega prebivalstva in navala beguncev v mesta. Zdaj, ko se razmere normalizirajo povsod, je nujno potrebno, da se ta način študiranja zajezi, ako že ne popolnoma odpravi. Velika ovira odpravi tega zla pa so previsoke cene dijaških stanovanj, ki niso v nikakem razmerju s predvojnimi cenami. Cene živilom so danes tako izredno nizke kot že dolgo ne, nekoliko se je pocenila tudi manufaktura; slednja pri dijaških oskrbi sicer ne pride v poštev, ker imajo dijaki lastno posteljino. Kot se je že opetovano poudarjalo v časopisu, so v mestu radi večje ponudbe in izbire živila še cenejša kot v podeželskih krajih. Radi ukrepa banske uprave se bodo morala poceniti tudi stanovanja. Le cene dijaških oskrbi niso še skoraj nič popustile. Običajna cena dijaškega stanovanja je v večini primerov 700 — 800 Din; boljša so še dražja. To je vsekakor preveč. Sedanje cene živil so v razmerju s predvojnimi večinoma precej nižje kot 1 krajcar predvojne veljave proti 1 K sedanje in vendar so se dobila pred vojno prestosta dijaška stanovanja za 15 — 18 fl., boljša za 20 fl., le redki premožni dijaki so plačevali 25 fl. V sedanji valuti bi znašala oskrbina istih preprostih stanovanj 400 — 500 Din, a sedaj za to ceno dijaških stanovanj sploh ni.

Ako na deželi (pa najbrže tudi v mestih) nameščenci, ki so na hrani v gostilnah ali tudi v priv. kuhinjah, za 2 — 3 dni odpotujejo in za ta čas hrano odpovedo, se jim pri plačilu za dneve, ko so odsotni, odračuna. Pri dijakih pa ni tako. Ti morajo plačati za vse šolske počitnice med letom, pa naj so tudi takrat doma. Za božične in velikonočne počitnice trde gospodinj, da jim gre plačilo oskrbnine kot nagrada za trud, ki ga imajo z dijaki. To naj bi že bilo. Krivično pa je, da morajo plačati starši tudi za vso oskrbo, ako se počitnice podaljšajo, kot se je to zgodilo lani, ali ako dijak za delj časa zboli. Lani so nekatere gospodinj le malenkostno popustile, zgodilo pa se je, da je moral dijak, ki se je v božičnem času preselil in pravčasno odpovedal, plačati oskrbnino za ves januar, čeprav ni stanoval v prejšnjem stanovanju niti en dan. Menja smo, da ima gospodinja za čas daljše dijakove odsotnosti pravico zahtevati za stanovanje in največ še za dobiček, ki bi ga imela pri oskrbi dijaka, nikakor pa ne sme zahtevati cele oskrbnine.

Pri določitvi cen dijaških stanovanj odloča večkrat samovoljnost in lastna potreba. Med tem, ko nekatera odgovarjajo v vsakem pogledu, pri drugih ni tako. Res je, da je stanovanje predmet svobodne izbire, ali ako je že v mestu stanujočim tako težko najti odgovarjajoče stanovanje ali sobo, koliko težje je to še za starše dijakov z dežele. Pripeljati se morajo nalašč zato v mesto; ko si preskrbe nekaj naslovov, so ti v najrazličnejših, drugo od druge oddaljenih delih mesta. Ako se starši s iskanjem stanovanja zamude nad en dan, jih to radi prenočevanja veliko stane, zato po mukopolnem vsednevem beganju po ulicah in stopnicah večkrat resignirano vzdihnejo, naj pač otroci zaenkrat potpe, morda najdejo pozneje sami kaj boljšega. Kar se tiče zavodov, bi omenili, da tudi tu ne vlada enotnost, ne v ceni, ne v tem, kar nudijo in da bi morali v ceni tudi nekateri izmed njih popustiti. Sicer pa žal vsa Ljubljana ne premore večjega zavoda, kjer bi imeli dijaki po zmerni ceni hrano in stanovanje ne glede na svetovno naziranje staršev.

Svojčas so — vsaj v Mariboru profesorke komisije pregledovale dijaška stanovanja glede na njih primernost in ceno. Bolj kot kdaj bi bilo v sedanji krizi pozdraviti tako akcijo. Pomisliti je treba samo, da je cena za dijaško stanovanje mnogokrat višja ob prve plače absolviranega dijaka, ko dobi nameščenje, čeprav mora z njo skrbeti ne samo za hrano, temveč tudi za obleko in druge potrebnosti.

Upamo, da bodo stranke, ki se pečajo z oddajo dijaških stanovanj upoštevale upravičene želje plačujočih staršev in glede na izpremenjene razmere znižale cene dijaških stanovanj sorazmerno padanju cen, kot so jih zviševale, ko so šle cene navzgor. Prosimo pa tudi bansko upravo, naj se zavzame za plačujoče starše, vpliva na cene dijaških stanovanj in določi plačevanje oskrbnine za primer daljših počitnic ali za čas eventualne dijakove bolezni.

Danes in jutri ob 2. pop.

ATLANTIK

Gigantski vefilm o potopu »Titanica«

v Elitnem kinu Matici

OTROŠKE NOGAVICE

'ZIGOM

K

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Enilo Gaberina:

Vampirji velemesta

Roman

— To je težka naloga, — je nadaljeval vojvoda, — toda taka je naloga vseh glav slavnih rodbin. Kdor hoče ustanoviti tako velik rod kakor je naš, mora živeti za bodočnost, ne pa za sedanjost. Čez leto dni te odpeljem v Pariz, kjer posetiš našo palačo. Tam boš videl gobeline, kakršnih je malo na svetu, edinstveno pohištvo in umetnine največjih mojstrov. Ta palača je namenjena našim otrokom, dragi Norbert, bodočim mogotnim Champdocom...

Norbert je odšel ves razburjen in s trdnim sklepom, da ne bo dovolil, da bi se v njegovem domu kaj zgodilo, kar bi škodovalo njegovemu imenu. Slabi svetovalci se pa klatijo žal povsod in Norbert je takoj drugi dan srečal enega. Bil je neki Dauman, hud, zagrizen sovražnik vojvode de Champdoca.

Ta Dauman ni bil domačin in ljudje niti niso vedeli, od kod je prišel. Trdil je, da je bil prej sodni sluga v Barbezieuxu, kar končno ni bilo izključeno.

Pred petnajstimi leti je prišel v Bivrou in prinesel vse svoje premoženje v culic na palici. Imel je pa trdno voljo in neopremagljivo željo priti do denarja; v sredstvih ni bil izbirljiv. Godilo se mu je takrat dobro, imel je polje in vinograd, da celo hišo v Croix-du-Patre. Na vojvodo de Champdoca je bil pa jezen. Grozil mu je z osvetjo.

Tak je bil mož, s katerim se je Norbert drugi dan sestal v bivronskega mlina. Na očetove povelje je bil pripravljen v mlin dvajset vreč žita, sam jih je spravil v voza in z nosil v mlin. Ko je že hotel pogrniti iskra vranca nazaj, je pristopil Dauman s prošnjo, naj ga odpelje do doma.

Norbert mu je ustregetel. — To ste morali pa res zgodaj vstati, da ste že opravili, gospod markiz, — je izpregovoril slednjič.

Mladenič ni odgovoril. — Gospod vojvoda, vaš oče, je lahko po pravici ponosen na takega sina, — je nadaljeval Dauman. — Poznam nekoga v Bivrou, ki uči svoje otroke, naj posnemajo gospoda markiza. Opozarja jih, kako marljivo markiz dela in da rad prime za vsako delo. In vendar je plemič s krasnimi dohodki tako, da bi mu ne bilo treba delati.

Ropot voza je ustavil potok »prezidentove« zgovornosti, kakor so mu dejali zaradi njegovega znanja zakonov in gostobesednosti.

— E!... če bi mogel, bi delal kakor oni! — je vzkliknil.

— Kaj pravite? — je vprašal »prezident«, čeprav je dobro slišal.

— Pravim, da živi vsak človek kakor more, ne pa kakor bi rad; pravim če bi bil svoboden, če bi bil sam svoj gospod, če bi imel dovolj denarja...

Ni izgovoril svoje misli, vendar je pa povedal dovolj, da se je Daumanu posvetilo v glavi.

— Doma sem, gospod markiz, — je

67

dejal Dauman; — kako naj se vam zahvalim? Ah, če bi mi dovolili ponuditi vam čašico pristnega konjaka, kako bi me počastili!

Norbert je za hip okleval. Nekaj mu je šepetalo, da ne dela prav, da bi moral vabiti odkloniti, toda tajnega glasu ni poslušal. Ustavil je konja in odšel s »prezidentom«.

Daumanov dom je pričal o blagostanju.

— Pokusite tole, gospod markiz, — je dejal gospodar in nihal dve čašici. — Tole žganje mi je dal znanec za uslugo, ki sem mu jo bil storil.

Držeč čašico v roki je napravil požirek, zamokkal z jezikom in ponovil: — Ta je pa imeniten, a? In kako prijetno diši!

Ni še minilo pol ure in hinavski Dauman je Norberta že spovedal. Norbert je baš preživljal eno onih kriz, ko čuti človek potrebo odkriti nekomu srce. Povedal mu je torej vse.

— Ah, kaj vse ste morali pretrpeti, gospod markiz! — je vzkliknil s hlinjeno grozo. — Toda če ima človek pred seboj tako sijajno bodočnost, se mu ni treba ničesar bati.

— Bodočnost! — ga je prekinil Norbert, ki ga je že sama beseda razkačila, — kaj mi govorite o bodočnosti, ko se pa lahko vleče moje neznošno življenje še deset, dvajset let!

— Gospod markiz, pretrpava.

— Kaj? Moj oče je še mlad.

— Naj bo, toda večno ne boste živeli pri njem. Kaj ne boste čez tri leta polnoletni? Mar ne boste imeli potem pravice zahtevati dedščine po svoji materi?

Po prestrašenem obrazu je Dauman spoznal, da je fant še manj izkušen, nego je mislil. Žal mu je bilo, da je gnil to zadevo tako hitro naprej, toda bil je že predaleč, da bi se vracal.

— Kadar je človek polnoleten, gospod markiz, lahko prosto razpolaže s seboj in svojim premoženjem. Tako pravi zakon. No in vam pripade po ranjki gospej vojvodinji lepo premoženje tako, da bosta lahko brez skrbi živeli.

Zdelo se je, da ga Norbert ne sliši več.

— Nikoli si ne bom drznil zahtevati od očeta, naj mi izplača dedščino po materi, — je zamrmral.

— Saj vas razumem. Gospod vojvoda v jezi ne pozna nobene meje. Toda taka zadeva se poveri notarju, ki že poskrbi za vse. Morate pa potrpeti še tri leta.

— Tako dolgo ne bom čakal, — je odgovoril Norbert, — in če se mi ne posreči napraviti konec tej tiraniji, sem po nasilju.

— K sreči imava pri rokah sredstva, čeprav še niste polnoletni. Stari ste osemnajst let in iznebiti se hočete očeta, ki vas zatira. Če ni drugega izhoda, greste lahko k vojakom.

— To je vedno zavetišče...

— Toda žalostno, verjemite mi, gospod markiz. Lahko pa pošljeva tudi ovadbo državnemu tožilu.

— Ovadbo?

— Seveda. Kaj mislite, da zakonodajalec ni računal s primerom, da oče zlorablja svojo moč?

Prtljaga v otroški krsti

Kako si je hotel pomagati londonski pek, ki je dobil za svoje terjatve krste

Londonski pek Gordon je dobavljal kruh tovarni krsti, ki je pa nedavno ustavila plačila. Ker pek ni mogel dobiti vsega svojega denarja, je sklenil rešiti vsaj del svojih finančnih terjatev in prevzeti iz konkurznega mase, ki je bila razdeljena med mnoge upnike, nekaj krst, kolikor jih je pač odpadlo nanj. Ker pa v pekovi rodbini nihče ni hotel prežgdati umreti, je prišel Gordon v hudo zadrego, kaj početi s krstami. Mož je zelo varčen — bolelo ga je, da so krste ležale v skladišču in čakale, kdaj bo izvolil v odbini kdo umreti. Tudi med prijatelji in znanci se ni našel nihče, ki bi bil prišel h Gordonu po krsto. Takih reči se vsi ljudje boje. Končno je pek sklenil porabiti krste v druge svrhe.

Za krsto je seveda težko najti drugo praktično porabo, kakor je ona, ki ji je pač namenjena. Gordon pa ni samo varčen, temveč tudi iznajdljiv mož in tako mu je po daljšem razmišljanju šinila v glavo srečna misel, da bi se dala najmanjša krsta porabiti za kovčeg. In res jo je porabil na prvem potovanju. Svojo skromno prtljago je spravil v krsto in jo je stopil v vagon, je položil svoj čudni kovčeg na polico nad sedeži. Vagon je bil poln potnikov, ki so najprej začudeno, potem pa jezo gledali novega potnika z otroško krsto. Ko je pa položil Gordon krsto na svoj sedež in jo začel odpirati, so vsi potniki zbežali iz kupeja in poklicali sprevodnika, češ, naj pogleda,

kaj počenja nadležni potnik z otroško krsto in kaj nosi v nji.

Še predno je pa mogel sprevodnik posredovati, je stopil duhovnik, ki mu je šlo pekovo početje posebno na živce, k zaslini zavori in ustavljal sredi proge. Ogorčeni potniki so zahtevali, naj sprevodnik na prihodnji postaji nadležnega potnika vrže iz vagona. Pek je sicer ugovarjal, toda pomagalo mu ni nič, ker se je tudi postaje-načelnik strinjal s potniki. Dobrodušnemu peku ni preostajalo drugega, nego zapustiti vlak, vzeti kovčeg v obliki otroške krste na rame in napotiti se peš do prihodnje postaje, kjer je hotel zopet na vlak. Bila je baš nedelja in srečavala je mnogo ljudi, ki so se vračali iz cerkve. Videč, kako se guga po cesti mož s krsto na rami, so ga sočutno vprašali, koga nese na pokopališče. Gordon jim je pa odgovoril grobo, za kar so ga pretepili in nazadnje je moral s razjarjeno množico še na policijo, kjer so mu krsto zaplenili in sestavili protokol.

Vse sitnosti, ki jih je imel Gordon s krsto, je prepisal duhovniku, ki je ustavljal vlak in dosegel, da so ga vrgli iz vagona. Zato se je posvetoval z odvetnikom in vložil tožbo, da bi mu dobiti duhovnik plačal odškodnino. Toda tudi pri sodišču je naletel slabo, ker je bil sodnik mnenja, da krsta ne more nadomestovati kovčega, kajti to žali verski čut. Gordon je s svojo tožbo propadel.

Kitajske in Južne Amerike. Edison je kar besnel. — Če bi dobil v roke falota, ki si je izmislil to neokusno šalo, je izjavil nekoč, — bi ga tako premikal stil, da bi mu ne bilo treba več nositi srajce.

Pes preplaval niagarske slapove

Niagara ima dva vodopada, prvi je visok 44 m, drugi pa 47 m. Že nad 20 drznih plavalcev je skušalo preplavati niagarske slapove, toda ves njihov pogum je bil zaman. Zapreti so se dali v lesene ali gumijaste sode, ki naj bi jih obvarovali smrtnega padca in ostrih čer, toda besnečih slapov ni še nihče preplaval. Šele zdaj se je posrečilo premagati niagarske slapove. In zmago je odnesel zmagovalac na način, ki je vse sportnike presenetil. Imel ni namreč nobenega sode, ki bi ga varoval, niti gumijaste obleke, sploh ničesar ni imel na sebi, ko je skočil v besneče valove. Kar nag se je pognal v smrtno nevarnost in zmagal je.

Bil je namreč pes, ki je skočil v vodo, ne da bi pomislil, da mu preti smrtna nevarnost. Izletniki, ki so videli, kako je skočil pes v besneče slapove, so prestrašeni kriknili in takoj namerili daljnogleda na peneče se valove. In zgo-

dil se je čudež, ki ga ni nihče pričakoval. Kmalu se je pes prikazal živ in zdrav iz strašnih vrtincev. Skušal je plavati, toda voda ga je neusmiljeno sukala in gnala naprej. Gledalci so napeto opazovali njegov boj z besnečimi valovi, klicali so psu in ga vzpodbujali, kar pa ni dosti pomagalo, ker pes ni mogel slišati. In ker so bili Američani, so brž začeli sklepali stave ali bo pes dosegel breg ali ne. Dobre pol ure je moral pes plavati proti toku, končno je pa le dosegel breg, zlezal na suho in se zleknil na pesek. Gledalci so prihiteli k njemu in vsi bi ga bili radi odvedli domov. Dali so mu ime Locky, kar pomeni otok sreče.

Največji gledališki polom na svetu

Iz New Yorka poročajo, da je prišel v konkurz Shubertov gledališki koncert, eno največjih gledaliških podjetij v Zedinjenih državah in morda tudi na vsem svetu. Gre za največji gledališki polom na svetu. V Shubertovem koncertu je 40 gledališč in zaposluje mnogo igralcev. Pasive znašajo okrog 20 milijonov dolarjev, t. j. 1112 milijonov dinarjev. Polom koncerta je v zvezi s splošno svetovno gospodarsko krizo. Po borznih in bančnih polomih v Ameriki so se od 1. 1930 tudi tam splošne razmere znatno poslabšale. Občinstvo je bilo prisiljeno izpremeniti svoj življenjski standard. Te omejitve so šle predvsem na račun gledališč. Na drugi strani je pa res, da so ameriška gledališča zelo obdavčena in da davki kljub težki krizi v zadnjem letu niso bili znižani. Poleg tega je treba upoštevati, da dela gledališčem nahujo konkurenco zvočni film in pa radio. Vodji podjetja sta bila brata Joe in Lee Shubert.

Grockovi spomini

Slavni komik Grock, ki smo ga videli v filmu in je nam ostal v trajnem spominu, grozi že delj časa, da bo dal gledališču slovo, k sreči pa tega še ni storil. Niti po filmu, ki je bil proglašen za njegovo slovo od javnosti, kralj smeha ni opustil svojega delovanja, temveč nastopa v Švici. Zdaj je izdal svoje spomine, iz katerih zve človek o njem vse v eni uri.

Od rojstva, čigar kraj je še zdaj zagoteka, od prvih korakov v življenje preko njegovih pustolovščin in ljubezni do prvih svetovnih uspehov, vse to je opisano v spominih. Grockovi spomini se odlikujejo od mnogih drugih v tem, da nikogar ne obrekujejo in z nikomur ne obračunavajo. Grock pripoveduje samo o sebi, o življenju nadarjenega dečka in o pestri življenjski karijeri, ki ga je čakala. Najbolj njegovi spomini se nanašajo na mladost v zasneženih planinah bernskega kantona. In zdi se, da je dosegel višek svoje sreče v Španiji istega večera, ko se je kraljica tako nasmejala njegovim grimasam in igri, da je morala v posteljo prej nego običajno.

Zahvala

Izražamo na tem mestu najsrčnejšo zahvalo vsem onim, ki so stali ob strani našemu preljubljenemu

Saši Knezu

v njegovih zadnjih dneh, predvsem gospodu Antonu Agnoli, ki je noč in dan bežal pri njem in skrbel zanj kot za lastnega brata. Hvala vsem gg. zdravnikom, ki so storili več kot svojo dolžnost, da nam ga ohranijo. Zahvaljujemo se članom Rotary-kluba ter predstavnikom oblasti in korporacij v Sarajevu za vso njih skrb in počastitev spomina blagopokojnika. Ljubljana je pričakala truplo svojega sina z iskreno žalostjo. Hvala vsem odličnim predstavnikom oblasti, društev, korporacij ter številnim prijateljem ranjkega. Zahvaljujemo se bratom Sokolom v Sarajevu in Ljubljani, ki so mu izkazali poslednje časti. Posebno so nas ganili dokazi vdanosti naših sodelavcev-nameštencev, ki so svojemu senior-šefu stali ob strani v življenju in ob smrti. Zahvaljujemo se vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja. Posebna zahvala g. dr. Janku Žirovniku, ki se je v imenu Rotary-kluba z ganljivimi besedami poslovil od pokojnika. Vsem številnim prijateljem in znancem, ki so nas tolažili v naši bridkosti, iskrena hvala.

Sveta maša zadušnica se vrši v ponedeljek, dne 26. oktobra ob 9. uri v Frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Ljubljana, 23. oktobra 1931.

Žalujejoči ostali.

Danes zvečer GAJEV HRAM morake ribe brodeto s polento. — Rebec. 2938

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

IVAN MAGDIČ

Ljubljana, Gledališka ul. št. 7, se priporoča za jesensko sezono. 2909

VPELJANA MLEKARNA

se odda za primerno ceno. Naslov pove upravnemu Slovenskega Narodac. 2932

MORSKE RIBE!

Danes sveže pošiljke! Vina dalmatinska iz lastnih vinogradov; novo in mošt po Din 10. — se toči v gostilni na dvorišču Hela Tratinik, Sv. Petra cesta 25 in v šiški, Medvedova ulica 30 v gostilni »Primorjec«. — Se priporoča Sunara. 2933

BUKOVA DRVA

TRBOVELJSKI

PREMOG

pri št.

„KURIVO“

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33

(na Balkanu)

Telefon 34—34

STAJERSKI MUSKATELEC

najznamenitejše vino Slovenije, toči edino gostilna — Tomšič, Šentjakovski trg. — Istotam štajerski mošt zavrčan, turškoverčan. 2934

ROČNI VOZIČEK

štirikolesni, popolnoma nov — prodaja ali zamenja za moško kolo Franc Prijatelj, Sodražica. 2930

VELIKO POSLOPJE

dobro zidano, pripravno za vsako večjo obrt ali malo tovarno, z ali brez zemljišča, prodam. Natančneje se poizve v gostilni Plevčak v Celju-Gaberje. 2929

PARNA PEKARNA

z meslinim strojem, v najboljšem centru Zagreba napredaj ali pa se sprejme družabnik. Ponudbe na naslov: Anton Bobek, Zagreb, Mesnička 6. 2931

Advokat

dr. Josip Klepec

je preselil svojo pisarno v novo palačo „Grafike“ vogal Miklošičeve-Masarykove ceste št. 14

MORSKE RIBE

Danes v večji izbiri sardale, skombri, švolje, brancini itd. — Izbira drugih jedil, purani in piščanci na razne načine. — Vino izvrstno; črni in beli mošt. Cene nizke!

OPERNA KLET, GLEDALIŠKA ULICA 2 — LJUBLJANSKI DVOR, KOLODVORSKA ULICA 23 2864

Makulturni papir

kg à Din 4.—

rodaja uprava Slovenskega Naroda,

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakažila v tu- in inozemstvo safe - depozita itd. itd. itd.

Brzljavke: Kredit. Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Internurban 2706, 2806